

Z NAŠÍ ČINNOSTI

Zpráva o činnosti Společnosti česko-arabské a Společnosti přátel Afriky	3
--	---

STÁTNÍ SVÁTKY A VÝZNAMNÁ VÝROČÍ

Miroslav Houska: Blahopřejeme spřáteleným zemím	6
Projev velvyslance JAR J. E. dr. Noel N. Lehoko při příležitosti oslavy Mezinárodního dne Afriky v Brně.	7
Josef Poláček: 55. výročí historického manifestu RDA	12

STUDIE A DOKUMENTY

Vystoupení Jásira Arafata, prezidenta Státu Palestina, na Světové konferenci proti rasismu, rasové nesnášenlivosti, xenofobii a související intoleranci (WCAR)	13
Projev J. E. velvyslance JAR v ČR dr. Noel N. Lehoka na vernisáži výstavy dětských fotografií u příležitosti konání Světové konference proti rasismu.	14

KULTURA

Jaromír Hajský: Velkolepá akce ... na začátek.	16
Alois Wokoun: Pro budoucnost naší výtvarné afrikanologie	17

INFORMACE A ZAJÍMAVOSTI

Antonín Libický: Den Afriky v Horních Počernicích.	19
Jana Jiroušková: Afrika dětskýma očima	19
Josef Regner: Lions International spolupracuje se Společností česko-arabskou (SČA)	20
Josef Regner: Rušný den velvyslance JAR v Praze	20
Jana Gombárová: Sýrie – země památek a tradic	21
Jana Jiroušková: Afrika v ZOO Praha	21
Jitka Vlčková: Afrika v centru Prahy.	22

POZVÁNÍ NA AKCE

Společnost přátel Afriky a Společnost česko-arabská Vás zvou	23
--	----

VÝZNAMNÁ JUBILEA

Blahopřejeme Mileně Zeithamlové k významnému životnímu jubileu . . .	25
Prof. MUDr. RNDr. Jaroslav Slípka, DrSc. se dožil 75 let.	25
K sedmdesátinám zakladatele Lyry Pragensis, pana Milana Friedla.	26

CO SI PŘEČÍST

Nové knihy o Africe	27
-------------------------------	----

Zpráva o činnosti Společnosti česko-arabské a Společnosti přátel Afriky

Zpráva obsahuje informace o činnosti obou Společností za období od května do 10. září 2001.

I když se jedná o poměrně krátké období a ještě k tomu o letní měsíce, zpráva ukazuje na to, že Společnosti nezahálely.

- Po květnových oslavách Mezinárodního dne Afriky v Brně a Olomouci proběhly oslavy v červnu v Praze a v Plzni. Jak jsme již napsali v minulém čísle bulletinu, netradičním způsobem jsme oslavili MDA a výročí založení Organizace africké jednoty v Praze. Ve snaze co nejvíce proniknout mezi naši mládež podařilo se místopředsedovi SPA docentu Libickému se studenty a profesory gymnázia v Horních Počernicích připravit nezapomenutelný večer. (Přečtete si podrobnou zprávu doc. Libického v tomto čísle).
- Společnost přátel Afriky projevovala svou aktivitu zejména akcemi, na kterých se podílel její předseda dr. Vladimír Klíma, CSc. V závěru měsíce srpna se účastnil v Olomouci 4. ročníku Letní školy rozvojové pomoci a vystoupil s přednáškou na téma „S čím souvisí rozvojová pomoc.“ Na 16. října má přípravu přednášku v knihovně ve Valašském Meziříčí o Ghaně. Je třeba ocenit jeho publikační činnost. Mimo jiné od 31. srpna vychází ve víkendové příloze Zemědělských novin osmidílný seriál o Ghaně.
- Je třeba ocenit aktivitu olomoucké pobočky SPA. O oslavě MDA, která byla spojena s návštěvou velvyslance Jihoafrické republiky, jsme Vás informovali v posledním čísle. Olomoucká pobočka vydala disketu, na kterou zaznamenala zajímavosti o velvy-

slanci JAR dr. Noel N. Lehoko a jeho návštěvě v Olomouci. Disketa obsahuje zároveň zprávu o činnosti v 1. pololetí 2001. Znovu se po přečtení vracíme k bulletinu olomoucké pobočky, který nejen svým rozsahem (cca 300 stran), ale zvláště obsahem předčí všechny předcházející ročníky. Děk patří především dr. Jordovi a ing. Hlídkovi. Je třeba si vzít z nich příklad.

- Mezi významné akce v letních měsících patřila výtvarná soutěž „Afrika dětskýma očima“, spojená s řadou doprovodných akcí, které se konaly v pražské ZOO. Především to byly čtyři přednášky na téma „Zvířátka v bajkách a pohádkách Orientu“, spojené s promítáním diapozitivů. První se konala v sobotu odpoledne 26. května, druhá 21. července, třetí 28. července a čtvrtá 8. září.

V pátek 29. června a v pondělí 3. září ve výtvarné dílně pod vedením PhDr. Jany Jirouškové malovaly děti zvířátka z afrických bajek a vyráběly zvířecí masky. Zároveň bylo vyhodnoceno 114 prací od 122 autorů. Seznam nejlepších uveřejníme ve 4. čísle.

O výsledcích celé soutěže píše na jiném místě tohoto čísla Jana Jiroušková, které touto cestou děkujeme za organizační zabezpečení a vedení celé soutěže, včetně doprovodných akcí. Soutěž bude ukončena 15. prosince 2001 výtvarnou dílnou v ZOO, kde budou děti vyrábět vlastní kalendář pro rok 2002.

- Letní měsíce patřily především výstavám. Sdružení přátel Sýrie uspořádalo v polovině června v kulturním domě v Luhačovicích vernisáž výstavy „Sýrie ve fotografii“, na které se podíleli naši členové Roman Míšek a Blanka Dobešová.

- Společnost česko-arabská navázala kontakt s Muzeem Bezkyd ve Frýdku-Místku a spolupodílela se zde na výstavě „Svět islámského umění“. Výstavu připravila naše členka a pracovnice Náprstkova muzea (NM) Mgr. Marcela Procházková. NM zapůjčilo většinu exponátů. Výstava se konala v nádherných prostorách zámku. Vernisáží byl přítomen iránský velvyslanec, který výstavu zahájil. Za SČA byli přítomni ing. Hrušková, dr. Gombárová a docent Gombár, který pozdravil účastníky vernisáže jménem Společnosti. O výstavě hovořila Mgr. Procházková a celou akci moderovala ředitelka muzea Mgr. Říhová.

Zahájení se konalo v zrcadlovém sále zámku za nebývalé účasti hostů. V poledních hodinách se konalo setkání s podnikateli, které vedl docent Gombár. Přítomen byl iránský velvyslanec a obchodní rada, kteří seznámili přítomné s možnostmi podnikání v Íránu. O možnostech obchodních a podnikatelských styků s arabskými zeměmi a o činnosti Česko-arabské obchodní komory hovořil docent Gombár.

I tato akce ve Frýdku-Místku potvrdila dobrou zkušenost, kterou máme s regionálními muzei, a proto ji budeme dále rozšiřovat.

- K dalším velmi hodnotným výstavám patří bezesporu výstava „JUFAA a jeho tajemství“, jejíž vernisáž se konala v Náprstkově muzeu v červenci 2001. Tato výstava byla instalována nejdříve v Káhiře a v Alexandrii a uspořádal ji náš zastupitelský úřad.

Výstava představuje poslední nálezy českých egyptologů v Abúsíru z hrobky velmože JUFAA. Jejich zásluhy vyzdvihl i při svém vystoupení na vernisáži pan Abdel Rahman M. Mousa, velvyslanec Egypta v Praze. Děk patří nejen jim, ale také naší člence předsednictva Mgr. Sylvě Pavlasové, která v současné době působí jako kulturní ataché na ZÚ v Káhiře. Naše SČA byla spoluorganizátorem výstavy. Protože tato výstava byla mimo plán Náprstkova muzea i našich projektů na rok 2001, požádali jsme Odbor krajanských a kulturních styků MZV o přesun prostředků v rámci schválených projektů. Za vyhovění naší žádosti mu touto cestou vyjadřuje-

me upřímný dík. Na pohoštění při vernisáži přispělo egyptské velvyslanectví a ing. Hrušková. Již nebývalá účast hostů na vernisáži byla dokladem stále trvajících zájmu o Egypt. Vernisáže se zúčastnil ředitel odboru dr. Ilja Mazánek a za Ministerstva kultury ředitel odboru. Vedle delegace velvyslanectví Egypta, vedené panem velvyslancem, byli přítomni i arabsští diplomaté. Jsme rádi, že pan velvyslanec projevil zájem o naši činnost a přislíbil podporu při dalších akcích.

- Společnost česko-arabská, magazin Babylon a Klub iráckých občanů v ČR uspořádal v červnu v kulturním domě na Vinohradech kulturní večer, věnovaný arabské hudbě a 100. výročí narození velkého arabského básníka Mohammeda al-Džawáhirího. Vedle arabských znalců jeho díla hovořil o něm též profesor UK Jaroslav Oliverius, DrSc. Blížíte se o tomto nezapomenutelném večeru dočtete v tomto čísle bulletinu v článku ing. Jaromíra Hajskeho.
- Vedení obou Společností se účastnilo recepce, které uspořádala k státním svátkům velvyslanectví Egypta, Iráku a Maroka, a dále setkání s diplomaty na Ministerstvu zahraničních věcí.
- Účastí na děkovné mši v chámú sv. Víta a na recepci v arcibiskupském paláci jsme se rozloučili s J. E. papežským nunciem, arcibiskupem Giovanni Coppou. Rozloučení se účastnil ing. Regner, ing. Hrušková, doc. Gombár a prof. Šerý. Poděkovali jsme panu arcibiskupovi za jeho velký zájem a morální podporu naší činnosti a popřáli hodně zdraví a úspěchů v jeho bohubilé činnosti.
- Aktivitu vyvíjel v letních měsících též předseda Společnosti česko-arabské, ing. Regner, který je zároveň předsedou Česko-jihoafrické obchodní komory. Podrobnější informace o své činnosti podává v tomto čísle bulletinu.
- Jednou z akcí v měsíci červenci byla účast členů předsednictva SPA Jitky Vlčkové a dr. Josefa Poláčka na benefiční akci – Den pro Afriku – pořádané českým výborem UNICEF.

V závěru zprávy Vás chci informovat o akcích, které se budou konat v měsíci září a počátkem října, tedy před vydáním tohoto čísla. Podrobně budete o nich informováni ve 4. čísle bulletinu.

- Budou to především dva večery věnované Etiopii, a to 15. září a 26. září v Náprstkově muzeu, vždy v 17,00 hod.
- Sdružení přátel pro země východní Afriky uspořádá v Náprstkově muzeu besedu s přítelem Tomšíčkem o jeho putování na kole přes celou Afriku.
- Omlouváme Sdružení přátel Zambie, Zimbabwe a Malawi, jehož činnost v letních měsících stagnovala, protože jeho hnací síla, Mgr. Jiří Plecítý, pobýval několik měsíců mimo ČR. Jsme přesvědčeni, že vše dohoní. Jeho zásluhou nám však dobře běží internetová stránka, díky které se nám přihlásilo několik občanů do Společnosti.
- Sdružení přátel Jordánska uspořádá dne 2. října v Náprstkově muzeu besedu o současných turistických možnostech v Jordánsku, kterou povede RNDr. Josef Ševčík.
- Společnost česko-arabská a její pobočka v Plzni pokračuje ve spolupráci s Klubem arabských občanů v západočeském kraji. Dne 28. září uspořádáme v Plzni společný kulturní večer. Bude věnován arabské próze a poezii. Vedle uvedení několika au-

torů arabských povídek vzpomene též 100. výročí narození M. Džawáhirího a jeho vztahu ku Praze. Informace podáme v příštím čísle.

- Dne 4. září zasedalo předsednictvo Společnosti česko-arabské, rozšířené o předsedy Sdružení. Zhodnotilo činnost za 1. pololetí 2001 a některé další závazné otázky týkající se akcí druhého pololetí. Vyzvalo zároveň předsedy Sdružení a poboček, aby začali **uvážovat o návrzích projektů na rok 2003**, které připraví do konce roku 2001.
- S podobným programem se sejde k jednání 3. října předsednictvo Společnosti přátel Afriky.
- Dne 5. září zasedala redakční rada, aby připravila 3. číslo bulletinu. Znovu se sešla 10. září ke konečné uzávěre.

Na závěr mi dovoluňte poděkovat těm členům, kteří nejen vyrovnali členské příspěvky, ale též přispěli dalším příspěvkem na náš bulletin. Doufám, že tak učiní do konce roku i Ti ostatní, kterých je stále dost.

Znovu žádáme členy, aby včas oznamovali změnu adresy.

Marie Hrušková
místopředsedkyně SČA a SPA

STÁTNÍ SVÁTKY A VÝZNAMNÁ VÝROČÍ

Blahopřejeme spřáteleným zemím

**Společnost česko-arabská
a Společnost přátel Afriky blahopřejí
ke státním svátkům a významným dnům.**

- **Republice Benin**, která již 1. srpna oslavila svůj státní svátek.
- **Republice Burkina Faso**, v níž si 4. srpna připomněli 18. výročí Demokratické a lidové revoluce z roku 1983.
- **Republice Kongo**, k 41. výročí nabytí nezávislosti, které si připomněla 15. srpna.
- **Arabské libyjské lidové socialistické džamáhíríji** ke Dni revoluce 1. září, jež se uskutečnila v roce 1969.
- **Království Swazijsko**, k oslavám Dne nezávislosti, jež připadají na 6. září.
- **Republice Mali**, jež slaví 22. září nezávis-

lost vyhlášenou v roce 1960, vystoupením z Federace Mali v rámci Francouzského společenství.

- **Republice Guinea-Bissau** k oslavám 28. výročí odstranění kolonialismu a Dne vyhlášení nezávislosti 24. září 1973.
- **Republice Guinea**, která si připomene již 43. výročí vyhlášení nezávislosti, k němuž došlo 2. října 1958.
- **Republice Uganda**, jež 9. října vzpomene 39. výročí Dne nezávislosti nabyté v roce 1962.
- **Demokratické republiky Somálsko**, která 21. října slaví 22. výročí Dne revoluce.
- **Republice Zambie** k oslavám státního svátku, jež proběhnou 24. října.

Miroslav Houska

Projev velvyslance Jihoafrické republiky J. E. dr. NOEL N. LEHOKO při příležitosti oslavy Mezinárodního dne Afriky

(Brno, 24. května 2001)

Pane předsedo,
Vaše Excellence,
dámy a pánové!

Především bych chtěl poděkovat organizátorům za to, že dali podnět k uspořádání této slavnosti. Současně však děkuji i za to, že se mi dostalo příležitosti, abych mohl přednést tento projev.

Má-li se mluvit o Africe, není to snadný úkol. Obtíže především nesouvisí s Afrikou jako takovou, ale s otázkou, čemu věnovat pozornost. Afrika je totiž rozlehlý a přitom zajímavý světadíl, o němž by se dalo hovořit velmi dlouho. Je tedy třeba se zaměřit na vhodnou oblast specifického charakteru.

Já jsem se proto rozhodl dnes promluvit o některých aktivitách Organizace africké jednoty (dále OAJ), konkrétně pak o její úloze týkající se presence a možnosti zvládnout konflikty na našem kontinentu.

Toto téma jsem si vybral proto, abych ukázal, že ačkoliv si to mnoho lidí neuvědomuje – Afrika se již sama začala starat o své problémy a aktivně pracuje na jejich řešení.

Dovolu mi však, abych hned dodal, že naše úsilí není izolované. Zvláště zde uznáváme a oceňujeme podporu širokého mezinárodního společenství. Chtěl bych však přitom zvláště zdůraznit, že africký kontinent již definitivně ztratil úlohu pasivního diváka. Snaží se přitom, mezi jiným, pro africké problémy nalézt a uplatnit africkou formu řešení.

Chci se z tohoto hlediska zamyslet nad právě skončeným 5. řádným zasedáním ústředního orgánu OAJ pro předcházení konfliktům a pro zvládnutí a vyřešení situace, které se kovalo na úrovni hlav států a vlády v Lomé v To-

gu od 18. do 19. května 2001. Je totiž dobrým názorným příkladem k tomu, co jsem právě naznačil. Zasedání předsedal prezident republiky Togo a současný předseda OAJ J. E. GNASSINGBE EYADEMA.

Z úřední zprávy o tomto zasedání vyplývá, že ústřední orgán posoudil celou situaci z hlediska míru a bezpečnosti v Africe a vyjádřil vážné znepokojení nad pokračováním konfliktů v různých oblastech kontinentu, které jsou doprovázeny oběťmi na lidských životech a zničením majetkových hodnot a infrastruktury.

Vyjádřil také znepokojení nad vážnými humanitárními tragédiemi souvisejícími s těmito konflikty, které zahrnují i situace, kdy se miliony uprchlíků a osob bez domova dostávají do bludného kruhu násilí a porušování lidských práv a humanity se týkajících norem mezinárodního práva. To dokazuje, že čelní afričtí představitelé neutíkají od problémů, s nimiž se kontinent potýká, a nepředstírají, že neexistují.

Přes řadu negativních jevů si ale účastníci zasedání dobře uvědomili celkový pozitivní vývoj v konfliktních situacích na kontinentu, tak, jak se projevil od posledního shromáždění hlav států a vlád v Lomé v červenci roku 2000. S ohledem na to účastníci zasedání vyjádřili uspokojení:

- nad chvályhodnou snahou, kterou vyvinul alžírský prezident Abdelaziz Bouteflika, jejímž výsledkem byla dohoda mezi Etiopií a Eritreou, podepsaná 12. prosince 2000 v Alžíru, která ukončila konflikt mezi oběma zeměmi,
- nad podpisem rámcové dohody o národním usmíření v Islámské federativní republice Komory ze dne 17. února 2001,

- nad obnovením procesu vycházejícího z dohody o klidu zbraní v Demokratické republice Kongo, uzavřené v městě Lusaka,
- nad povzbuzujícím trendem vedoucím k míru a národnímu usmíření v Somálsku, vycházejícím z mírové konference v Arta,
- nad výrazným pokrokem směřujícím k národnímu usmíření v Republice Pobřeží slonoviny,
- nad obnovením diplomatických styků mezi Súdánem a Ugandou.

Zasedání, povzbuzené těmito úspěchy, apelovalo na všechny strany, které se kdekoliv na kontinentu dostaly do konfliktu, aby skončily s ozbrojenými konfrontacemi a s násilím a aby hledaly mírové řešení svých neshod pomocí dialogu a urovnání sporů, aby tak umožnily vznik ovzduší vedoucího k míru a bezpečí na celém kontinentu. Se zřetelem na to vyjádřilo uznání všem africkým státům, které se podílejí na vojenských operacích a poskytují tak pomoc a podporují udržení míru na kontinentu. Kladně též zhodnotilo podíl neafrických zemí na této činnosti. V této souvislosti musím připomenout svou poznámku, která se týkala zapojení mezinárodního společenství.

Zasedání se rovněž zamýšlelo nad budoucím vývojem a dalšími nezbytnými kroky. Přitom zdůraznilo své odhodlání podpořit vznik prostředí, které by umožnilo využít africkou energii pro sociální a ekonomické ozdravení a rozvoj, a to zvláště v době, kdy africký kontinent a jeho obyvatelé jsou zainteresováni na významném úkolu zaměřeném na posílení africké jednoty a solidarity pomocí Africké unie.

Dosud jsem uvedl jen velmi stručný všeobecný přehled vývoje na kontinentu, zaměřený na snahu zabránit konfliktům a zvládnout situaci. Obrátme nyní pozornost na specifické problémy vycházející z páteho zasedání. Ukážeme si několik příkladů týkajících se konkrétních zemí a oblastí.

Demokratická republika Kongo (dále DRC)

Zasedání

- znovu zdůraznilo svůj zájem a podporu dohodě o ukončení nepřátelství uzavřené v Lusace, jako jedinému řádně projednané-

mu a všemi stranami přijatému rámci pro řešení konfliktů v DRC, který současně zajišťuje respektování suverenity, jednoty a teritoriální integrity DRC,

- vyslovilo uznání prezidentovi Zambie a předsedovi regionální iniciativy pro mírový proces v DRC Frederickovi Shiluba a všem dalším vedoucím osobnostem za neutuchající úsilí, které usnadnilo splnění dohody o klidu zbraní uzavřené v Lusace,
- vyjádřilo uspokojení nad novým vztahem vlády DRC a dalších stran k dohodě o klidu zbraní z Lusaky, stejně tak jako s výsledkem 3. schůze signatářů na nejvyšší úrovni, která se konala v Lusace 15. února 2001, a s přijetím rezoluce č. 1341/2001 z 22. února 2001 Radou bezpečnosti OSN,
- s uspokojením zaznamenalo, že strany většinou splnily základní požadavky a od nich odvozené podrobnější úkoly související s odvoláním a přesunem vojenských jednotek. Naléhalo také na to, aby hnutí pro osvobození Konga splnilo závazek, který přijalo během 10. zasedání Politického výboru pro splnění dohody o zastavení nepřátelství v DRC, které se konalo v Lusace v Zambii 6. dubna 2001, aby stáhlo své jednotky na dohodnutá stanoviště,
- přivítalo výsledek schůze Politického výboru pro splnění dohody o zastavení nepřátelství z Lusaky, zvláště přijetí koncepce celé operace a rozvrhu období pro odzbrojení, demobilizaci, sloučení a začlenění ozbrojených skupin a úmyslu spořádaně stáhnout všechny cizí ozbrojené síly z DRC,
- důrazně podpořilo žádost Politického výboru adresovanou Radě bezpečnosti OSN, aby schválila rozmístění dalších vojenských pozorovatelů a s jejich činností souvisejících pracovníků, aby tak bylo dosaženo povolené hranice 5 537 osob a aby vzala v úvahu nutnost zajistit stabilitu a bezpečnost DRC po stažení všech cizích ozbrojených sil a naplánování třetí fáze rozmístění mise OSN v Demokratické republice Kongo (MONUC). Z tohoto pohledu přivítalo pokračující akci Rady bezpečnosti zaměřenou na podporu mírového procesu v DRC a v celém regionu,

- vyzvalo členské státy OAJ a celé mezinárodní společenství k podpoře Spojené dozorčí komise (JMC). Vyjádřilo podporu programu rozmístění JMC spolu s Misí OSN v Demokratické republice Kongo (MONUC) na všech úrovních a obrátilo se na zainteresované strany s žádostí, aby urychleně dospěly k dohodě o umístění JMC v Kinshase. V tomto ohledu centrální orgán zaznamenal závazek vlády DRC usnadnit přemístění a zaručit bezpečnost členů JMC,
- naléhalo na všechny zúčastněné strany, aby v plné míře rozšířily spolupráci s MONUC při plnění jejího mandátu,
- pochvalně se zmínilo o úsilí, které vyvinul sir Ketumilo Masire, aby usnadnil přípravu celonárodního konžského dialogu a podepsání deklarace o základních zásadách konžskými stranami 4. května 2001 v Lusace. Centrální orgán uvítal rozhodnutí vlády DRC zrušit zákaz činnosti politických stran. Zasedání vyzvalo všechny konžské strany, aby aktivně spolupracovaly se zprostředkovatelem a aby se v duchu vzájemné spolupráce účastnily celonárodního dialogu směřujícího k dosažení kompromisu,
- vzalo na vědomí zprávu skupiny expertů OSN o ilegálním využívání přírodních a jiných zdrojů bohatství DRC, stejně tak jako kritické poznámky a reakce států a dalších ve zprávě zmíněných činitelů, přičemž je ale nutné ke zprávě vypracovat doplněk,
- vyjádřilo vážné znepokojení nad humanitární situací a nad opakovaným porušováním mezinárodního práva v DRC z hlediska norem týkajících se humanity. Vyzvalo všechny členské státy OAJ i mezinárodní společenství ke zvýšení pomoci postiženému obyvatelstvu a naléhalo na zúčastněné strany, aby se přesně řídily mezinárodním právem ve všech humanity se týkajících záležitostech.

Burundi

Zasedání

- vyjádřilo vážnou obavu, že se mírový proces dohodnutý v městě Arusha dostal do slepé uličky a že znepokojující vývoj by

v Burundi mohl vést k ještě větší katastrofě,

- vyslovilo politování nad tím, že zúčastněné státy dosud nedošly k dohodě o rozdělení moci v přechodném období a o zřízení přechodných institucí. Trvalo na tom, aby strany v Burundi pokračovaly v dialogu a došly tak k nezbytnému kompromisu založenému na doporučeních 14. summitu Regionální mírové iniciativy, který proběhl ve městě Arusha v Tanzanii 26. února 2001,
- odsoudilo akce ozbrojených skupin, které vážně narušily mírový proces zahájený ve městě Arusha,
- vyzvalo stany, které se dostaly do sporu, aby důsledně dodržovaly humanity se týkající ustanovení mezinárodního práva,
- požadovalo, aby ozbrojené skupiny ihned začaly důsledně dodržovat výzvu států dané oblasti, OAJ a OSN, ukončily nepřátelské akce a zahájily jednání vedoucí ke splnění dohody uzavřené ve městě Arusha,
- vyjádřilo podporu snahám zprostředkovatele, prezidenta Nelsona Mandely, viceprezidenta Jižní Afriky pana Jacoba Zuma, jakož i prezidenta republiky Gabun hadžiho Omara Bonga a všem lidem dobré vůle, kteří vynakládají tolik úsilí, aby přiměli válčící strany k ukončení vojenských akcí a k zastavení nepřátelství,
- povzbudilo hlavy států účastníci se regionální mírové iniciativy v Burundi, aby pokračovaly ve snahách majících za cíl usnadnit naplnění dohody o míru a usmíření, uzavřené ve městě Arusha, včetně dosažení dohody o ukončení nepřátelství ve shodě s rozhodnutím přijatým na summitu v Nairobí 20. září 2000,
- obrátilo se na Radu bezpečnosti OSN s žádostí, aby pokračovala v rozhodné podpoře mírového procesu, včetně rozmístění personálu potřebného k zajištění bezpečnosti a ochrany, jakmile to poměry dovolí,
- povzbudilo komisi mající za úkol dodržování dohody z Arusha, aby důrazně pokračovala ve svém úsilí,
- vyjádřilo uspokojení nad úsilím třístranného výboru Burundi, Tanzanie a Úřadu vysokého komisaře OSN pro emigranty

(UNHCR) a vyzvalo mezinárodní společenství, aby pomohlo vytvořit podmínky umožňující návrat uprchlíků z Burundi,

- vyjádřilo vážné znepokojení nad rychle se zhoršující humanitární situací v Burundi a apelovalo na členské státy OAJ a na celé mezinárodní společenství, aby poskytly burundskému civilnímu obyvatelstvu zvýšenou humanitární pomoc.

Sierra Leone

Zasedání

- znovu zdůraznilo, že mírová smlouva uzavřená v Lomé 4. července 1999 zůstává vhodným rámcem pro snahu o dosažení míru a pro proces národního usmíření,
- zdůraznilo nutnost, aby se všechny zainteresované strany plně podrobily ustanovením dohody o zastavení nepřátelství uzavřené ve městě Abuja a sledovaly cestu dialogu a usmíření jako nejschůdnější prostředek k dosažení trvalého míru v Sierra Leone. Zvláště naléhalo, aby Spojená revoluční fronta (RUF) dodržovala přijaté závazky a plně spolupracovala s Mísí OSN v Sierra Leone (UNAMSIL), s Ekonomickým společenstvím západoafrických států (ECOWAS) a OAJ a urychlilo tak jejich úsilí o dosažení míru,
- přivítalo pozitivní vývoj mírového procesu v Sierra Leone a zvláště vyjádřilo podporu výsledku 2. schůze šestičlenného výboru, která se konala v hlavním městě Nigérie Abuja 2. května 2001 za účasti zástupců ECOWAS, Rady bezpečnosti OSN, vlády Sierra Leone a RUF a jednala o pokračování mírového procesu v Sierra Leone. Stejně přivítalo výsledek schůze smíšené komise složené ze zástupců vlády Sierra Leone, UNAMSIL a RUF, která proběhla ve Free-town v Sierra Leone 15. května 2001,
- povzbudilo zúčastněné strany, aby rychle odzbrojily, provedly demobilizaci a uskutečnily reintegrační program, jakožto klíčové složky mírového procesu,
- vyzvalo Radu bezpečnosti OSN, aby vybavila UNAMSIL potřebnými prostředky nutnými pro splnění mandátu a apelovalo na mezinárodní společenství, včetně členských států OAJ, aby vyslalo vojenské jednotky

a aby tak byla k dispozici pro UNAMSIL stanovená úroveň ozbrojených sil,

- apelovalo na mezinárodní společenství, včetně členských států OAJ, aby postiženému obyvatelstvu v Sierra Leone poskytlo humanitární pomoc a aby podpořilo vládu Sierra Leone v jejím úsilí rozvinout a uskutečnit mírotvorný program, který bude cestou k rekonstrukci země a k sociálnímu a ekonomickému rozvoji po skončení konfliktu.

Krizová situace v oblasti řeky Mano

Zasedání

- vyjádřilo vážné znepokojení nad pohraničním konfliktem zasahujícím státy Unie řeky Mano, tj. Sierru Leone, Guineu a Libérii,
- vyzvalo všechny státy, jichž se to týká, aby co nejdříve učinily vše, co mohou, pro obnovení míru v regionu tak, že budou podporovat politiku dobrého sousedství a že ve shodě s protokolem ECOWAS z 22. dubna 1978, vylučujícím jakýkoliv nevyprovokovaný útok, provedou opatření nutná k zabránění činnosti ozbrojených povstaleckých skupin, které operují na jejich území, a že ihned otevrou hranice,
- dále vyzvalo ke zvýšenému úsilí vedoucímu k uskutečnění rozhodnutí summitu ECOWAS, který se konal ve městech Bamako a Abuja ve dnech 15.–16. prosince 2000 a 11. dubna 2001,
- přivítalo nedávné ustavení výboru hlav států ECOWAS složeného z prezidentů Mali, Nigérie a Toga, majícího za úkol zprostředkovatelské poslání, a vyjádřilo jeho úsilí rozhodnou podporu,
- podpořilo snahu ECOWAS rozmístit ozbrojené síly Dozorčí skupiny ekonomického společenství pro zastavení nepřátelství (ECOMOG) podél hranic států ležících na řece Mano a povzbudilo vlády Libérie a Guinei, aby podepsaly dohodu o statusu jednotek, a tak usnadnily rozestavení sil,
- vyzvalo Radu bezpečnosti OSN, aby bez dalších odkladů schválila rozmístění ozbrojených sil, a obrátilo se na mezinárodní společenství se žádostí o poskytnutí finanční a materiální

podpory pro ECOWAS, aby mohly být rozmístěny a udrženy ozbrojené síly,

- vyjádřilo vážné znepokojení nad alarmující humanitární situací v oblasti řeky Mano a vyzvalo členské státy OAJ i celé mezinárodní společenství, aby poskytly pomoc úměrnou velikosti tragédie,
- vyslovilo uznání Guinei za obrovské příspěvní k řešení situace tím, že přijala statisíce uprchlíků ze Sierra Leone a z Libérie, a vyzvalo ke zvýšení podpory guinejské vlády, aby tato byla schopna unést na svých bedrech tak velké břemeno a uspokojit potřeby svého vlastního odsunutého obyvatelstva.

Situace v Republice Kongo

Zasedání

- přivítalo pozitivní vývoj ve věci míru a usmíření, zvláště pak výsledek dialogu na národní úrovni,
- povzbudilo obyvatelstvo Republiky Kongo a jeho představitele, aby budovali na tom, čeho bylo dosaženo, s perspektivou upevnění vývoje vedoucího k národnímu usmíření, a vyzvalo mezinárodní společenství, aby podpořilo sociální a ekonomickou obnovu a rozvoj,
- vyslovilo uznání prezidentovi Gabunu haďžimu Omaru Bongovi, jako zprostředkovateli na mezinárodní úrovni, za jeho neustálé úsilí o dosažení míru a usmíření v Kongu.

Islámská Federativní Republika Komory

Zasedání

- přivítalo podepsání rámcové dohody o národním usmíření na Komorách ze dne

17. února 2001 a vyzvalo všechny komorské strany, aby dohodu svědomitě dodržovaly,

- vyslovilo uznání Jižní Africe, dalším zemím oblasti a tříčlennému centrálnímu orgánu a vyzvalo je, aby v úzké spolupráci s generálním sekretariátem pokračovaly ve svém úsilí o konečné vyřešení krize na souostroví za respektování jednoty a územní celistvosti Komor a o návrat k ústavou zaručenému pořádku,
- ocenilo příspěvní Mezinárodní organizace frankofonní oblastí, Ligy arabských států, Evropské unie a Organizace islámské konference k procesu usmíření na Komorách a vyzvalo k větší koordinaci jejich úsilí s úsilím OAJ,
- apelovalo na členské státy OAJ a na celé mezinárodní společenství, aby poskytly podporu sociální a ekonomické obnově a rozvoji Komor.

Pane předsedo,
Vaše Excellence,
dámý a pánové!

Pevně doufám, že se mi podařilo poněkud vám přiblížit kroky podnikané v Africe ve snaze řešit problémy související se zabráněním konfliktů a s řešením souvisejících situací. Snad jste z řečeného pochopili, že Afrika se všemožně snaží řešit své problémy a že mnohé z těchto pokusů skončily úspěšně.

Děkuji vám za pozornost.

**z angličtiny přeložil
Antonín Libický**

55. výročí historického manifestu RDA

V administrativním centru tehdejšího francouzského Súdánu (dnešní Republika Mali) Bamaku byl 18. října 1946 zahájen zakládající sjezd Afrického demokratického sdružení (Rassemblement Démocratique Africain – RDA), první africké interteritoriální politické strany ve francouzských koloniích černé Afriky. Vzniku RDA předcházelo zveřejnění Manifestu RDA v září 1946, jehož signatáři byli tito afričtí političtí činitelé: Félix Houphouët-Boigny, poslanec Pobřeží slonoviny, Lamine-Guèye, poslanec Senegal a Mauretánie, Jean Félix Tchikaya, poslanec Gabúnu a Středního Konga, Sourou Migan Apithy, poslanec Dahomeje a Toga, Fily Dabo Sissoko, poslanec Súdánu a Nigeru, Yacine Diallo, poslanec Guineje, a Gabriel D'Arboussier, bývalý poslanec Gabúnu a Středního Konga. Později se k nim připojil poslanec Senegal Léopold Sédar Senghor, který v době podpisu Manifestu nebyl v Paříži.

Signatáři Manifestu jako představitelé národů francouzské černé Afriky svolávali ustavující sjezd RDA na dny 11.–13. října 1946 do Bamaka (z důvodů různých sabotážních akcí francouzské koloniální správy se tento sjezd podařilo uskutečnit až ve dnech 18.–21. října). Cílem sjezdu bylo odpovědět na reakční snahy jistých francouzských politických kruhů, usilujících o znemožnění uskutečnění demokratických svobod uvedených prvním poválečným francouzským ústavodárným shromážděním do návrhu nové ústavy Francouzské republiky. Šlo o reakční činnost tzv. „Generálních stavů francouzské kolonizace“, svědčící o reálném nebezpečí obnovení systému nucených prací a ponižujícího režimu indigenátu v Africe. V zářijovém Manifestu RDA se o tom pravilo následující: „Všeobecné rozhořčení spojilo do společné fronty všechny národy, všechny rasy, všechny politické strany, všechny dělnické organizace, všechna kulturní a náboženská hnutí černé Afriky. Díky tomuto svazku všech Afričanů a všech afrických politických stran, zachovávších věrnost danému

slovu, budou obhájena v nové Ústavě ta práva, která již byla přiznána a vybojována na bitevních polích celého světa:

- rovnost v politických a sociálních právech,
- demokratické svobody,
- místní demokratická shromáždění,
- dobrovolný svazek národů Afriky a francouzského národa.

Zářijový Manifest RDA roku 1946 končil těmito mobilizujícími hesly: „Ať žije černá Afrika! Ať žije svaz Afričanů! Ať žije Francouzský svaz demokratických národů!“ Bylo rozhodnuto svolat 11. října 1946 do Bamaka sjezd Afričanů z francouzských kolonií v černé Africe (francouzský Súdán, francouzská Guinea, Senegal, Mauretánie, Niger, Dahome, Pobřeží slonoviny, francouzské Togo, francouzský Kamerún, Čad, Ubangi, Gabún a francouzské Konga).

Manifest RDA získal silný ohlas mezi politicky aktivní a myslící africkou veřejností ve Francouzské západní Africe (AOF) i ve Francouzské rovníkové Africe (AÉF). Pravicoví představitelé francouzské socialistické strany, ve snaze zabránit rostoucímu vlivu osvobozeneckých snah Afričanů, usilovali o oslabení a rozkol vznikající africké interteritoriální politické strany. Za tímto účelem někteří afričtí signatáři Manifestu (Lamine-Guèye, Yacine Diallo a Léopold Sédar Senghor) odmítli účast na sjezdu a založení RDA, kdežto signatář Fily Dabo Sissoko, mající v té době značný vliv především ve francouzském Súdánu a vůbec v celé francouzské černé Africe, se pokusil o rozkol ustavujícího sjezdu. Historický význam Manifestu RDA ze září 1946 spočívá v úsilí o semknutí progresivních demokratických sil francouzské černé Afriky proti snahám francouzských kolonizátorských kruhů o restauraci zpátečnického kolonialismu v rámci Francouzské unie.

Josef Poláček

Vystoupení Jásira Arafata, prezidenta Státu Palestina, na světové konferenci proti rasismu, rasové nesnášenlivosti, xenofobii a související intoleranci (WCAR)

Jménem Boha milosrdného a slitovného:
„Lidé, stvořili jsme vás jako muže a ženy, učili jsme vás národy a kmeny, abyste vzájemně poznávali, že nečestnější z vás žijí v bázni Boží.“ Pravidl velký Bůh.

Vážený pane prezidente Thabo Mbeki
Vážená předsedkyně Mery Robinson
Vaše excelence, výsosti, pánové
Vážený pane Kofi Annan
Dámy a pánové,

jsem nesmírně šťasten, že jsem zde, že jsem mezi vámi, vedle předsedy a přítele Thabo Mbekiho, prezidenta Jihoafrické republiky, kterému vyjadřuji upřímnou účast s utrpením jeho otčiny, jež se navzdory osvobodila z krutého rasismu a politiky apartheidu. Naplňuje mne nadějí, že se tato III. Světová konference proti rasismu a diskriminaci stane na mezinárodní úrovni historickým mezníkem na cestě k likvidaci všech forem diskriminace a rasismu.

Přijel jsem mezi vás ze své vlasti, z Palestiny, která je vystavena nenávisnému rasismu, okupaci, agresi a kolonizaci. Věřím tudíž, že se tato významná konference rozhodujícím způsobem vyjádří slovem pravdy, historie a spravedlnosti ke krvavému utrpení, jemuž je palestinský lid vystaven. Jedná se o rasisticko-imperialistický komplot vedoucí k agresi, nucenému vystěhovávání, násilnému odnímání půdy, poškozování křesťanských i muslimských svatých míst v Jeruzalémě, Betlémě, Bejt Džalá, Bejt Sáhúr a jinde.

Komplot, jemuž jsme vystaveni, zcela ignoruje veškeré mezinárodní rezoluce a smlouvy, které tvoří jediný pevný základ pro nastolení míru a spravedlnosti. Díky této sionisticko-imperialistické aroganci vůči mezinárodnímu právu znásilňují izraelské vlády naše práva, naše území, naše přírodní zdroje, poškozují křesťanské i muslimské svatyně, loupí naše vodní zdroje. Z velké části našeho lidu učinily uprchlíky žijící v okolních zemích nebo ve světě. V současné době nejenže brání jejich návratu do vlasti a domovů (v rozporu s příjatoou rezolucí OSN č. 194, která jim toto právo zaručuje), nýbrž dokonce v současné době stupňují vojenské operace vůči našemu lidu. Na jedné straně provádějí ekonomickou, finanční, zásobovací a zdravotnickou blokádu a mnoho našich měst a vesnic, farem či továren pobořily americkými válečnými zařízeními (dokonce i takovými, která jsou mezinárodně zakázána), na druhé straně obviňují palestinský lid ze zločinů a rasismu, kterému jsou Židé v moderní historii vystaveni.

Palestinský lid dnes čelí nejtvrdší vojenské kampani, kterou rozpoutala izraelská vláda vedená Šaronem poté, co světu oznámila se vší vzdorovitostí a samolibostí, že odmítá politické řešení a přistupuje k vojenskému řešení. To však vede k tragédiím, pustošení území našeho lidu a fyzické likvidaci a vraždění jeho vedoucích představitelů, z nichž poslední obětí byl mučedník, bratr Abú Alí Mustafá, generální tajemník Lidové fronty. Tato animosita a arogance, kterou se nezakrytě řídí uvažování této vlády, uplatňuje rasovou diskriminaci opi-

rající se o etnické čistky, transporty a o podněcování agresivity občanů vůči našemu lidu.

Palestinský lid zkoušený krutou okupací, kolonizováním svých území a rasovou diskriminací se účastní této konference, aby se postavil na její stranu, na stranu práva, spravedlnosti, mezinárodních zákonů, které izraelská vláda pošlapává. Izraelská vláda chce srazit náš lid na kolena a vnutit mu svou nadvládu, až do jeho likvidace, usiluje o realizaci plánu „Aloranim“ (JHNM), který vyhlásil v knesetu předseda vlády Šaron a náčelník generálního štábu.

Pokračující izraelská agrese vůči našemu lidu nemá, jak vyhlašuje izraelská vláda, za cíl zajištění bezpečnosti Izraele a jeho občanů, nýbrž se jedná o agresi, která má za cíl zachovat okupaci a osídlování, pokračovat v spády vůči našemu území, vůči našim křesťanským a muslimským svatým místům. Je proto nezbytné zcela jasně vyhlásit, že bezpečnost Izraele a jeho obyvatel, jakož i úplný a spravedlivý mír v této oblasti (mír dvou odvázných, který jsem podepsal se svým společníkem zesnulým Rabinem, kterého zavraždili právě izraelské extrémisté), je možné zajistit po stažení Izraelců a odstranění osad kolonistů z našeho území a po splnění přijatých dohod rezolucí mezinárodní spravedlnosti.

Naléhavým požadavkem palestinského lidu je odsouzení izraelské okupace, odsouzení praxe rasismu a jeho zákonodárství stojícího na diskriminaci a nadřazování. Požadavkem našeho lidu je podpora jeho spravedlivého boje za osvobození jeho území, podpora práv uprchlíků na návrat na svou půdu. Budeme i nadále usilovat o návrat na cestu míru, cestu vedoucí k dosažení oprávněných cílů našeho lidu v rámci spravedlivého, trvalého a úplného míru pro všechny národy oblasti.

Tato historická konference je dějinným mezníkem postoje všeho lidstva k rasismu a diskriminaci, kterou ztělesňuje izraelská okupace osídlování naší vlasti, Palestiny. Rezoluce této historické konference se musí stát počátkem světového, mezinárodního a lidového hnutí za odstranění posledních zbytků kolonialismu v našem současném světě, za likvidaci izraelské osídlovací okupace naší vlasti Palestiny, jež upírá našemu lidu práva na svobodu, nezávislost a suverenitu, práva, kterými ostatní národy světa disponují.

Děkuji vám za pozornost a přejí této historické konferenci mnoho úspěchů a zdaru.

Jménem Boha milosrdného a slitovného: „Z Mojžíšova lidu je obec, řídí se pravdou a od něj jsou spravedliví.“ Pravidl velkým Bůh

(volný překlad použitých veršů z Koránu)

Projev J. E. velvyslance JAR v ČR dr. Noel N. Lehoka na vernisáži výstavy dětských fotografií u příležitosti konání Světové konference proti rasismu

U příležitosti konání Světové konference proti rasismu v Jihoafrické republice byla v pražském informačním středisku OSN 6. září zahájena výstava fotografií dětí České republiky pod názvem „Takoví jsme“. Děti s fotoaparáty na jedno použití zaslanými Dětským fondem OSN snímaly život kolem sebe tak, jak jej vidí. Bezprostřední dětské vidění

života, rodin a okolí dokládalo, že v tomto věku mezi lidmi žádné rasové předsudky neexistují.

Výstavu zahájil ředitel Informačního střediska OSN v Praze pan Nicolas Nicklish, který poděkoval přítomným dětem za jejich tvorbu a vyjádřil přesvědčení, že podobné akce přispějí k odstranění bariér mezi lidmi.

V úvodu vystoupil s projevem rovněž velvyslanec Jihoafrické republiky v ČR, pan dr. Noel N. Lehoko, jehož vystoupení otiskujeme:

Vážení přítomní,
milé děti,
dámy a pánové,

Jsem rád, že se setkáváme na této akci, při zahájení výstavy dětských kreseb. Jistě víte, že se III. Světová konference proti rasismu a xenofobii koná u nás v Jihoafrické republice ve dnech 31. srpna až 7. září 2001 asi také proto, že jsme „šampionem“ přes problematiku lidských práv. Jsem velice rád, že vy milé děti jste něco podobného nezažily.

Nechci vás příliš unavovat fakty, ale přeci jen několik bodů připomenu. Jak jistě víte, rozhodlo Valné shromáždění OSN v roce 1997 o svolání Světové konference proti rasismu nejpozději do roku 2001. K tomuto rozhodnutí došlo VS z obav růstu případů rasové diskriminace, xenofobie a související intolerance, proti nimž je nutné společně bojovat. Dnešní výstava je jednou z forem takového společného boje.

V roce 1998 jmenovalo VS OSN generálním sekretářem vysokého komisaře pro lidská práva Mary Robinsnovou. Vyzvalo Spojené státy a regionální organizace, aby vytvořily na národní nebo regionální úrovni koordinační struktury, odpovědné za podporu příprav konference a přesvědčování veřejného mínění o důležitosti a cílech této konference. Vlády, mezinárodní a regionální organizace a nevládní organizace byly požádány, aby se zúčastnily příprav tím, že se mimo jiné ujmou vypracování přehledů a zpráv a předloží doporučení Přípravnému výboru (PREPCOM), s Komisí OSN pro lidská práva bude působit jako přípravný výbor této konference.

Nevládní organizace byly povzbuzovány, aby před a během konference pořádaly otevřené diskuse a účastnily se aktivně příprav. Organizační agentury OSN byly požádány, aby při-

spěly, protože mají mechanismy OSN, jako jsou výbor pro odstranění rasové diskriminace, podvýbor na podporu a ochranu lidských práv, a zvláštní zpravodaje Komise pro lidská práva.

Dovolte mi připomenout cíle Světové konference proti rasismu 2001, jak je stanovilo VS OSN:

- posoudit pokrok dosažený v boji proti rasismu a rasové diskriminaci, zejména od přijetí Všeobecné deklarace lidských práv, a přehodnotit překážky pokroku na tomto poli a zajistit způsoby, jak je překonat,
- zvážit způsoby a prostředky, které mají lépe zajistit použití existujících standardů a jejich implementaci v boji proti rasismu a rasové diskriminaci,
- formulovat konkrétní doporučení ke zvyšování účinnosti těchto aktivit a mechanismu OSN prostřednictvím programů zaměřených na boj proti rasismu a rasové diskriminaci,
- posoudit politické, historické, ekonomické, sociální, kulturní a jiné faktory, které vedou k rasismu a rasové diskriminaci,
- formulovat konkrétní doporučení k dalším praktickým opatřením na národní, regionální a mezinárodní úrovni, zaměřeným na boj proti všem formám rasismu a rasové diskriminace,
- navrhnout konkrétní doporučení, která zajistí, aby OSN měla pro tato opatření v boji proti rasismu a rasové diskriminaci nezbytné zdroje.

Vážené dámy a pánové,
milé děti,

doufám, že jsem vám všem, a zejména vám dětským tvůrcům, v několika bodech přiblížil probíhající Světovou konferenci proti rasismu i příspěvek Jihoafrické republiky k problematice lidských práv, a ovšem implicitně také konkrétním problémům rasismu a xenofobie.

Děkuji vám.

Velkolepá akce ... na začátek

Velký sál Národního domu na Vinohradech zažil dne 9. 6. 2001 událost vsutku velkolepou. Byla jí společná akce Společnosti českoarabské, agentury Babylon a Klubu iráckých občanů v ČR jako vzpomínka stého narození básníka básníků, nazývaného také největším básníkem Arabů, sbírkou poezie Arabů a dalšími vznosnými epitety. Není jím nikdo jiný, nikdo menší než Muhammad Mahdí al-Džawáhíri (1900–1997).

Velkolepý literárně hudební večer s bohatou a významnou účastí na pódiu i pod ním duchovně navazoval na velmi podobnou akci na stejném místě právě před třemi lety. Co měly tyto dvě akce společné a v čem se lišily?

Ponecháme-li stranou nepodstatnou shodu místa a vnější okázalost, jež jenom podtrhla mimořádné postavení básníka v kontextu arabské kultury, pak společným prvkem obou byla připomínka básníka vztahu k Praze. V r. 1997 se tak stalo i výstavkou děl světoznámého rytce, malíře a pragensisty J. Švensgíra v předsáli. Také letos byl vztah al-Džawáhíriho k milované Praze leitmotivem. Zcela správně a logicky. Připomeňme, že básník, který přijel do Prahy v roce 1961 jako psanec na pozvání tehdejšího Svazu československých spisovatelů, v ní trvale pobýval až do r. 1968 a následně se do ní vracel až do r. 1990. K Praze, původně jen útočišti, nesmírně přilnul a napsal o ní řadu překrásných básní. Přesto se však tvůrce jeho formátu zcela přirozeně neomezil na pouhé krasořečení „matky měst“. I nadále zůstal veličinou arabské kultury a významně ovlivňoval její chod. Význační arabští tvůrci se totiž ani v exilu, ať již vnučeném či dobrovolném, nestávají světoobčany a s prostředím nespývají. Nosí v duši svoji Arábii a „urúba“, tedy arabství, zůstává hlavním zdrojem jejich inspirace.

Pražský pobyt al-Džawáhíriho tvořil zřejmě významnou etapu jeho tvůrčího života. Za všechny básně, které během něho vytvořil, připomeňme „Řeko Tigris, řeko dobra“ (v ori-

ginále – „Já Didžlat-al-chair“), kterou velmi dobře na této akci připomněla nanejvýš zajímavá přednáška. Přesto v dílech životopisců al-Džawáhíriho tvoří toto období jen vcelku podružnou epizodu. Je proto třeba vysoce ocenit úsilí, jež vynakládá ředitel agentury Babylon, pan ing. Rawa al-Džassání při zpracování šestidílného životopisu al-Džawáhíriho (dva díly již vyšly), z nichž jeden bude věnován právě pražskému pobytu velikého básníka. Můžeme se těšit. Na rozdíl od jiných má pan ing. Džassání informace doslova a do písmene z první ruky.

Přes vnějškovou a časovou shodu se obě akce zásadně lišily ve svém smyslu. Zatímco slavnost roku 1997 byla panychidou a vzpomínkou na velikého, právě zesnulého tvůrce, ta letošní měla zcela jinou náplň. Stala se počátkem dlouhodobého procesu a úsilí vytvořit trvalou připomínku al-Džawáhíriho, s konečným cílem založení a provozování jeho muzea.

Myšlenka je to stejně velkolepá jako naplnitelná. Vzletná stejně jako zemitá. Přitom snah o založení střediska arabské kultury v Praze již bylo nepočítaně. Vždy však narážely na řevnivost a zájmovou protichůdnost, nezájem subjektů, které by mohly a měly podobnou myšlenku nejen morálně podpořit, i všeobecně vlašný až přezíravý vztah výdělečných k nevýdělečným kulturním aktivitám. Kultura – duchovní a lidská, totiž bývá, a zdaleka ne pouze v kotlině české, jen pokorným prosebníkem s čepicí v ruce. Ne-li něčím ještě mnohem horším. Kulturu či umění lze dělat, jen jsou-li pro to vytvořeny podmínky. Těžké, ne-li téměř beznadějně, je najít garanta, sponzora, mecenáše. Takoví lidé jsou vzácní jako diamant a právě tak si jich je třeba považovat.

Proč se mi tedy tato iniciativa zdá být životaschopnou? V první řadě záštitou. Jméno Al-Džawáhíri má v arabském světě, jak jsem sám dobře poznal, až magickou moc. Takové jméno může vyvolat zájem arabských kultur-

ních veličin o dění v jinak vcelku neznámé a poněkud postkomunisticky neatraktivní Praze. Může takovému středisku propůjčit prestiž i náplň práce. Už nyní se to odrazilo v mezinárodní účasti na akci. Toto jméno se navíc může stát jednotícím prvkem v obvyklé roztržitosti a protichůdnosti lokálních zájmů. Tak velké jméno znamená příslib i závazek současně.

Dále – v zázemí. Al-Džawáhíri totiž kromě kulturních počínů po sobě zanechal v Praze to nejcennější – svoje přímé potomky. A jejich bytostným zájmem je vystavit slavné jméno na zasloužený piedestal. Skutečně – a kdo také jiný? Vedení takové iniciativy pak bude v těch nejnezpochybnitelnějších rukou. Jisté je, že každý pomník něco stojí. Žula, bronz i květináče. Přitom však nesoudím, že si piedestal tohoto typu – tedy víceméně duchovní pomník, navíc postupně tyčený – vyžádá neunesitelných nákladů. Ani že tyto náklady budou zcela nevratné. Mnohem více než hmotných obětí bude třeba neokázale drobné a letitě soustavné práce při postupném naplňování veliké myšlenky. V první řadě práce strategicko-koncepční a organizační. A souběžně také ediční a publikační. Směrem k Arabům i ne-arabům. A zejména k těm druhým. Těm prvním totiž není třeba jméno al-Džawáhíri nijak zvlášť představovat. Zatímco u těch druhých, tedy zejména u české laické veřejnosti, je nutné, stejně jako v případě jiných aktivit, klopotně překonávat v posledním desetiletí českými médii svědomitě vršenou bariéru nedůvěry vůči všemu arabskému. A přitom si Praha zaslouží svého al-Džawáhíriho stejně jako si

al-Džawáhíri zaslouží svoji Prahu. Praha totiž bude tím více evropským městem, čím více kulturnější bude. Jako s vedlejším produktem globalizace je třeba počítat s prohlubováním všech druhů vazeb také s touto částí světa včetně nárůstu jeho imigrantů. Kulturní středisko se tak časem stane nezbytností stejně jako mešita. A na to vše je třeba jednostranně živou českou veřejnost připravit. Mnoho tak bude třeba vykonat na poli literárně vědeckém, překladatelském, edičním, propagačním a popularizačním. Podpora domácích lidí, znalých této části světa, zapálených laiků i špičkových odborníků, bude nezbytná. Silná a neformální účast Univerzity Karlovy tak byla dalším dobrým příslibem.

Významný bude postoj k této iniciativě ze strany arabských komunit – ať už jako cíl, nebo jako příklad. Komunit, které dosud hledají svoji tvář a svůj výraz a které by neměly své kořeny, citění a kulturu skrývat, ale naopak stavět na odiv. Které by se měly navenek duchovně profilovat. Kulturně vyklubat. Právě taková je tvář a život podobných komunit v zemích, které nám jsou stavěny za vzor. Ne vždy lze tento vzor brát za bernou minci, v tomto ohledu však ano.

Společnost česko-arabská stranou rozhodně nezůstane. Nezapomínejme, že právě ona uspořádala první akci o tehdy ještě žijícím velikánovi už v roce 1996 v Náprstkově muzeu. A tak její zapojení do slibné perspektivy bude pouhým pokračováním čestné tradice.

Jaromír Hajský

Pro budoucnost naší výtvarné afrikanologie

Navazuji na gratulační článek předsedy PhDr. Vladimíra Klímy, CSc., kterým mě Bulletin SPA potěšil k mému půlkulatému jubileu. Třebaže se i na své gerontologické hranici mladších a starších seniorů dále zabývám současným africkým výtvarným uměním, jde mi

o mé následovníky, kteří by navázali na můj přehled trendů a osobností nového subsaharského výtvarnictví v jeho významném přechodném období v 2. polovině 20. století – od tradiční rituální funkce umění ke světské moderně.

Proto jsem uvítal, že Ústav Blízkého východu a Afriky Filozofické fakulty UK zařadil do studijních plánů afrikanistiky předmět Moderní africké umění a dal mi příležitost navnadit dosud dvacítku studentů (přesněji řečeno převážně studentek) pro současnou tvorbu tropické Afriky, jejíž výtvarné akademie vychovaly stovky akademických malířů, grafiků a sochařů, a na jejíž univerzitách působí desítky afrických výtvarných teoretiků. Přestože moji studenti už měli své nevýtvarné speciální zaměření (např. africké divadlo, literaturu, filozofii, politologii aj.), nepřijali můj doplňkový informativní předmět povrchně, což se potvrdilo při zkouškách, kdy si pamatovali mnoho z přednesených faktů a nesnažili se vyklouznout obecnými frázemi nebo vyspekulovanými výmysly. Je tedy naděje, že i při své africké praxi v jiné odbornosti nebudou přehlížet i africkou výtvarnou současnost a přinesou naši uměnovědě alespoň dílčí poznatky.

Při zájmu našich jinak specializovaných studentů o vývoj afrického výtvarnictví mě však o to více udivuje, že se mi dosud nepřihlásil žádný student dějin umění, který by mohl a chtěl komplexněji hodnotit nový přínos černého světadílu a pokračovat v mé průkopničtině. Zainteresoval jsem tedy Ústav pro dějiny umění i Akademii výtvarných umění pro svůj doplňkový předmět. Uměnovědné sledování vzdáleného vizuálního umění je ovšem obtížnější než eurocentrické bádání. Přesto i na evropské půdě je možno čerpat prameny o současném mimoevropském umění, jak jsem informoval např. ve svém článku v Novém Orientu č. 6/2001, nazvaném Afrika v Bayreuthu. Při užší spolupráci s bavorskými afrikanology jsme např. mohli také pozvat Marcii Kure z třetí generace nigerijských akademických výtvarníků, která byla na studijním pobytu blízko za naší západní hranicí. Těžkopádný písemný styk s výtvarnou Afrikou už není efektivní jako třeba v 70. letech minulého století, kdy byl často jediným východiskem.

Velmi se také zdrazilo vzájemné zasilání výtvarných publikací. Africký Internet však není ještě dostatečně rozvinut. Dovoz afrických výstav nadále naráží na vysoké pojistné. Oboustranné ambasády nám mohou pomoci k výtvarným informacím jen rámcově nebo částečně.

Vedle systematického regionálního průzkumu našich afrikanologů v africkém „terénu“ by tedy mohla současně africké umění popularizovat i expedice ART SAFARI, která by mířila k výtvarně nejhustším oblastem tropické Afriky. Podle mé představy by v karavanu cestovali kromě řidiče a znalce světového moderního umění i etnického podhoubí též kameraman se zvukovou videokamerou a fotograf. Tento tým by navštívil význačné africké výtvarníky, galerie současného afrického umění v metropolích černého kontinentu, vyšší africké výtvarné školy a zachytil by i uplatnění nových plastik, muralů aj. ve veřejných prostorách. Natočené medailonky, reportáže i fotodokumentace by obohatily nejen naše kulturní spektrum, fondy a šířily porozumění pro Afriku, ale mohly by se prodávat i do zahraničí a zpětně by prospěly také africké osvětě.

Zájem o novou výtvarnou kulturu třetího světa stále ještě pokulhává za zájmem o „romantickou“ tradiční tvorbu, která se stává i spekulativní investicí. O to vděčnější jsou současní afričtí umělci za naši jejich popularizaci, jak dokazuje dopis bývalého děkana fakulty umění Nsukské univerzity a ředitele uměnovědného Institutu ASELE prof. Uche Okekeho, kde mi 7. března 1991 napsal: „We are immensely grateful for your support and deep interest in the work we are doing here. I cannot personally thank you too much for your long lasting friendship and pioneering work in Eastern Europe which is bearing fruit.“

Alois Wokoun

Den Afriky v Horních Počernicích

Při příležitosti Mezinárodního dne Afriky uspořádala 6. června 2001 – dvakrát pro studenty a jednou pro veřejnost – Společnost přátel Afriky společně s gymnáziem v Horních Počernicích a s nadací Chvalského zámku pod záštitou starosty Horních Počernic pana Ivana Lišky v renovované sýpce Chvalského zámku kulturní večer pod názvem „Čáry, máry, Afrika“. Scénář napsala a se studenty primy nastudovala dr. Jana Codrová. Jednotlivé části – příroda a životní prostředí, náboženství, rodina a společnost, zdraví a nemoc, putování – byly uvedeny vysvětlujícím textem, jehož přípravy se účastnil dr. A. Libický a Mgr. M. Musilová, a promítnutím diapoziiv. Pak následovaly ve scénickém provedení tématům odpovídající překlady ukázek poezie a lidových vyprávění. Bylo obdivuhodné, jak studenti – Tereza Běli-

nová, Jan Gruber, Barbora Křížová, Hana Njmanová, Jakub Silovský a Jiří Švorc – předváděli jednotlivé scény a reagovali na zvukové efekty, doplňující celkovou atmosféru.

Přáli bychom Vám vidět zakončení programu. Studenti se drželi za ruce s přihlížejícími návštěvníky – byli mezi nimi významní hosté: ředitel afrického odboru MZV Mgr. J. Siro, zástupce nigerijského velvyslanectví pan Abubakar a předseda Sdružení nigerijských občanů v ČR pan dr. F. C. Nwabueze-Ogbo-a – v řadě všichni pochodovali do sálu, kde účastníci čekalo občerstvení věnované panem starostou a současně výstava studentských prací o Africe. Díky vám, studenti a profesori Gymnázia v Horních Počernicích.

Antonín Libický

Den Afriky v Horních Počernicích

Většina dětských kreseb upoutá svou bezprostředností, výraznou barevností, která často neodpovídá skutečnosti, a téměř neomezenou fantazií svého tvůrce. Ani výtvarná díla zasláná do třetího ročníku soutěže „Afrika dětskýma očima“ nebyla výjimkou. Letos bylo na adresu Společnosti přátel Afriky zasláno celkem 114 prací od 122 autorů. Vzhledem k tomu, že se mezi došlými pracemi objevilo i několik děl opravdu velmi mladých umělců, jejichž věk nedosahoval šesti let, byla zavedena kategorie dětí do šesti let. Nejmladším účastníkem soutěže se stala tříletá Toňa Rašilovová z Prahy s kresbou s názvem „Zelený slon“.

Soutěž byla rovněž rozšířena o kategorii trojrozměrných předmětů. Do této kategorie byla zařazena především keramická díla. Ačkoli jsou výrobky z pálené hlíny velmi křehké, rozhodlo se přihlásit své výrobky do soutěže 15 jedinců. Keramická díla inspirovaná africkými maskami, byla na vysoké řemeslné úrovni a byla důkazem zanícení svých tvůrců. V té-

to kategorii dostal zvláštní ocenění kroužek 1. základní umělecké školy z Příbrami.

Obdobně jako v předchozích ročnících, nejvíce prací se sešlo v kategorii II. – děti od 11 do 15 let (celkem 53 děl). Zde bylo také uděleno nejvíce ocenění – 15.

I letos bylo rozhodování o tom, které práce ocenit, velmi těžké; nakonec bylo uděleno 36 cen. Seznam bude uveřejněn v příštím bulletinu.

Soutěž „Afrika dětskýma očima“ je doprovázena řadou přednášek a výtvarných dílen, které se pořádají v dětském koutku nebo v přednáškovém sále Zoologické zahrady v Praze. Pro ty, kteří se nemohli zúčastnit šesti výtvarných dílen, jež proběhly od května do poloviny září, oznamujeme, že 15. prosince 2001 od 13,00 do 15,00 hodin se bude ve vzdělávacím centru pražské ZOO konat výtvarná dílna, v jejímž průběhu si budou moci účastníci vyrobit vlastní kalendář na rok 2002.

Jana Jiroušková

Lions International spolupracuje se Společností česko-arabskou (SČA)

Lions Club International – mezinárodní organizace založená před 80 lety v USA, která nyní má několik miliónů členů v 75 státech světa, je zaměřena především na pomoc slabozrakým a jinak handicapovaným spoluobčanům. Po úspěchu výstav pořádaných SČA a zaměřených na zpřístupnění archeologických objevů českých egyptologů slabozrakým projevil několik Lions klubů v ČR zájem o informace o arabských zemích.

Lions klub Rokycany uspořádal v rekreačním středisku Darovanský dvůr na Berounce večer věnovaný arabskému světu. Akce se zúčastnili i členové Lions klubu Plzeň, takže

celkový počet účastníků přesáhl 50 lidí. Úvodní přednášku o islámu přednesl předseda SČA ing. J. Regner, velmi zajímavými postřehy ze svého působení v Iráku pak posluchače zaujal profesor MUDr. Slípka, předseda plzeňské pobočky SČA a bývalý guvernér Lions International v České republice. Beseda doplněná promítáním diapozitivů se setkala se značným zájmem posluchačů a bude zřejmě následována řadou dalších na obdobné téma.

Josef Regner
předseda Společnosti česko-arabské

Rušný den velvyslance JAR v Praze

Nedávno akreditovaný velvyslanec Jihoafrické republiky v ČR MUDr. Noel Lehoko se 19. června zúčastnil několika akcí organizovaných agenturou Medea Kultur ve spolupráci s Česko-jihoafričskou obchodní komorou. Již před osmou hodinou vystoupil v ranním programu ČT1 na téma problematiky drog a choroby AIDS v ČR a JAR. Během dopoledne pak absolvoval dvě přednášky na toto téma a odpovídal na dotazy studentů v rámci komponovaného programu v pražském kině Blaník. Spolu s ním vystoupil MUDr. Jiří Presl z nadace Drop In a MUDr. Jan Cimický, CSc. Program byl uveden premiérou snímku režisérky Aleny Činčerové s názvem Hra o život, vyrobeným pro Medea Kultur společností FEBIO, jejíž ředitel pan Fero Fenič se představení rovněž zúčastnil. Pořad byl prokládán písněmi populárního Ivana Hlase. Několik set přítomných studentů zavalilo dotazy všechny diskutéry, zvláště když zjis-

tili, že pan velvyslanec (absolvent lékařské fakulty olomoucké university) mluví velmi dobře česky.

V pauze mezi přednáškami pak poskytl rozhovor redaktorkám z několika českých listů. Součástí programu bylo i vystoupení generální ředitelky VZP ing. Musílkové, která za přítomnosti velvyslance Evropské Unie v ČR p. Ramiro Cibriana odměnila 600 tisíců účastníka těchto přednášek.

Pan velvyslanec MUDr. Lehoko přislíbil i další vystoupení pro studenty pražských škol na téma neméně aktuální – problémy rasismu a intolerance. Toto téma bude rovněž hlavní náplní světové konference, pořádané OSN na podzim t. r. právě v jihoafrickém městě Durbanu.

Josef Regner
předseda Společnosti česko-arabské

Sýrie – země památek a tradic

Výstava fotografií v kulturním domě Elektra v Luhačovicích
(18. června – 9. července 2001)

Dne 18. června 2001 ve 14.00 hod. byla zahájena výstava fotografií v městském kulturním domě Elektra v Luhačovicích, kterou uspořádalo město Luhačovice a Společnost česko-arabská. Na slavnostním zahájení promluvil starosta města Luhačovic Ing. Bohuslav Marhoul, chargé d'affaires Syrské arabské republiky p. Hayssam Mashfej a předseda Sdružení přátel Sýrie doc. dr. Eduard Gombár, CSc. Zahájení se dále zúčastnili – ředitelka Amerického kulturního střediska v Praze dr. Evelyn A. Early, ředitel Lázní Luhačovice, a. s., Ing. Josef Krůžela, CSc., zástupci 5. teritoriálního odboru Ministerstva zahraničních věcí a další významní hosté z Luhačovic, Prahy, Brna a Frýdku-Místku.

Výstava zahrnovala velmi zajímavé fotografie z Palmyry, Bosry, Malouly, Damašku, syrského venkova aj., které pořídili členové Společnosti česko-arabské, především Roman Míšek a Blanka Dobešová, nezávisle na sobě při svých putováních po Sýrii v letech 1999-2000, drobný příspěvek z Bosry z roku 1992 Jany Gombárové a dva obrázky dr. Evelyn A. Early z 80. let, kdy působila v Sýrii jako ředitelka Amerického kulturního střediska. Fo-

tografie byly doplněny beduínskými koberečky, kroji, vodní dýmkou, kávovarem a dalšími trojrozměrnými předměty a propagačním materiálem, které zapůjčilo a věnovalo syrské velvyslanectví. Výstava zaktivizovala také členy syrské sekce Společnosti česko-arabské a syrské komunity v Praze a Brně. Velmi reprezentativní katalogy, plakáty a informační materiály byly dodány cestovní kanceláří Palmyra Tour z Prahy, jejíž ředitel dr. Hassan El Hassan se osobně také zúčastnil zahájení. Ukázkou drobných specialit syrské kuchyně přispěla syrská restaurace Al Sham z Brna. Na prodej byly knihy z nakladatelství Dar Ibn Rushd a orientální dárkové předměty Miroslavy Sodomkové z Náprstkova muzea v Praze.

Zahájení výstavy předcházela pracovní oběd, který uspořádal starosta města na počest syrského chargé d'affaires. Po vernisáži byli hosté provedeni lázeňským zařízením a pro veřejnost byla uspořádána přednáška o Sýrii, kterou vedl doc. dr. Eduard Gombár, CSc.

Děkujeme všem, kteří přispěli a zúčastnili se, za spolupráci.

Jana Gombárová

Afrika v ZOO Praha

V loňském roce započala pražská ZOO se stavbou „Afrického domu“ a „Africké panoramy“. Výběh pro zvířata pocházející z Afriky bude zaujímat rozlohu 6 hektarů na severním svahu za silnicí do Podhoří. Návštěvníci zde budou mít možnost shlédnout 70 zástupců africké savany: zebry, žirafy, antilopy, štetkouny, pštrosy, surikaty aj. Výhled do výběhu bu-

de přístupný z několika teras a vyhlídek. Celý projekt bude zpřístupněn 8. září 2001. Ve stejný den bude otevřen i pavilón goril. Své nové obydlí získají i další opice pocházející z Madagaskaru, a to lemuři vari. Tyto hlučné poloopice získají malý prosklený domek s otevřeným výběhem.

Jana Jiroušková

Afrika v centru Prahy

Skutečně milým zážitkem pro příznivce afrického umění je návštěva obchůdku INDI-GO na konci pasáže v Jungmanově ul. č. 28, který prezentuje řemesla a umělecké výrobky z Afriky, převážně z Nigérie. Za příznivé ceny je zde možno zakoupit skutečné originály nejen dekorativních předmětů ze dřeva, ale také textil (batiku aj.), kvalitní obrazy a ozdobnou

bižutérii. Vystavené předměty jsou vtípně doplněny i literaturou, která přibližuje Afriku slovem i obrazem. Není divu, vždyť „vládky-ní“ obchůdku je členka naší Společnosti přátel Afriky Mgr. R. Wesleyová.

Přijďte si vybrat vhodný dárek pro své blízké.

Jitka Vlčková

Společnost česko-arabská a Společnost přátel Afriky Vás zvou

- 16. října 2001** 18.30 hod. **Přednáška dr. Klímy o Ghaně**
Městská knihovna Valašské Meziříčí
- 23. října 2001** 17.00 hod. **Večer arabské poezie** • Náprstkovo muzeum Praha
- 24. října 2001** 18.00 hod. **Seznámení s Libanonom**
- 31. října 2001** Literární záběry s recitací, výstava fotografií, libanonská hudba
Klub Malaché, Blanická 28, Praha – Vinohrady
- 27. a 28. října 2001** **Setkání cestovatelů v Prosiměřicích u Znojma**
17.30 hod. **Setkání členů Společnosti přátel Alberta Schweitzera**
Slovenský Klub, Panská ul. 5
- 19.00 hod. **Vzpomínkový koncert na počest**
prof. MUDr. Alberta Schweitzera • Kostel sv. Mikuláše
- 6. listopadu** 17.30 hod. **Vzpomínkový večer na prof. MUDr. Alberta Schweitzera**,
spojený s varhanním koncertem Michaely Hradecké; před-
náší prof. PhDr. Ladislav Beneš • Kostel sv. Michala,
ul. V jirchářích
- 13. listopadu 2001** 17.00 hod. **Libyjský večer** • Náprstkovo muzeum, Praha
- 28. listopadu 2001** 18.00 hod. **Mezinárodní den Palestiny** • Hotel ILF, Budějovická 15,
Praha 4

Moravské zemské muzeum v Brně cyklus přednášek prof. Jelínka – Africké příběhy

- 6. listopadu 2001** 17.00 hod. **Berbeři a jejich architektura**
- 20. listopadu 2001** 17.00 hod. **Život saharských Nomádů a jejich architektura**
- 4. prosince 2001** 17.00 hod. **Staré říše západní Afriky a jejich zánik.**
- 28. listopadu 2001** Přednáška dr. Vladimíra Klímy • **Co chcete vědět o Ghadě?**
• Zelný trh, Ditrichsteinský palác

Náprstkovo muzeum v Praze

Společnost přátel starověkých civilizací
Společnost česko-arabská

cyklus přednášek o Egyptě – Život po životě ve starověku

přednášejí přední čeští egyptologové

- 18. října 2001** doc. dr. Petr Charvát, DrSc. • **Onen svět v mezopotámském pravěku**
- 25. října 2001** PhDr. Jana Součková, DrSc. • **Odejít k matce, stát se bohem**

- 1. listopadu 2001** prof. dr. Blahoslav Hruška, DrSc. • **Gilgamešova smrt a Enkidu v sumerské „Zemi bez návratu“**
- 8. listopadu 2001** PhDr. Jiří Prosecký, CSc. • **Kam se ubírali Babyloňané?**
- 15. listopadu 2001** ThMgr. Dalibor Antalík • **Pohřební rituál a kult předků v Kenaanu**

Vždy v 17.00 hodin.

Přednáškový sál – Náprstkovo muzeum, Betlémské nám. 1, Praha 1
(Metro B – Národní třída)

Na ostatní akce, které nejsou upřesněny, budete pozváni zvlášť.

Blahopřejeme Mileně Zeithamlové k významnému životnímu jubileu

Milena Zeithamlová patří k zakládajícím členům obou našich Společností. Ještě před rokem 1989 se podílela na činnosti arabského a afrického výboru Československé společnosti pro mezinárodní styky.

Narodila se v roce 1931 v Hradci Králové, kde také maturovala na zdravotní škole. Zdravotnictví se stalo jejím životním povoláním. Pracovala ve Fakultní nemocnici na Vinohradech a nejdéle na Ministerstvu zdravotnictví. Byla členkou komise Ministerstva zdravotnictví pro výběr ke studiu a péči o cizí státní pří-

slušníky se zaměřením na problematiku absolventů lékařských fakult a zdravotních škol. Řada z nich působí v ČR a rádi na ni vzpomínají. Její vztah k Africe a Arabii byl umocněn pobyty v Egyptě a Libyi, kde pracoval její manžel jako lékař. Mileno, děkujeme Ti za Tvou nezištnou práci, kterou vykonáváš jako členka předsednictva obou Společností. Přejeme Ti pevně zdraví a hodně spokojenosti v životě.

**předsednictva Společnosti česko-arabské
a Společnosti přátel Afriky**

Prof. MUDr. RNDr. Jaroslav Slípka, DrSc. se dožil 75 let

Profesor Jaroslav Slípka se aktivně podílí na činnosti Společnosti česko-arabské od jejího založení. Zastává funkci předsedy Sdružení přátel Iráku, je členem předsednictva SČA a vede její pobočku v Plzni. Je v úzkém kontaktu s Klubem arabských občanů žijících v Západočeském kraji. Napomáhá k rozvoji vzájemných přátelských styků a k poznání arabského světa.

Narodil se v červnu 1926 v Lokti u Karlových Varů. Dlouhé období působil jako přednosta Ústavu histologie a embryologie UK v Plzni. Je autorem více než 200 vědeckých prací z oblasti mikroskopické anatomie a antropologie. Je rovněž čestným členem několika zahraničních anatomických společností, členem různých redakčních rad a nositelem řady ocenění, např. zlaté medaile Univerzity Karlovy.

V letech 1962–1966 působil jako přednosta Mikroanatomického ústavu lékařské fakulty v Bagdádu. Od té doby je pravidelně zván na přednáškové pobyty na lékařské fakulty v Iráku. Intenzivně se věnoval biografii „českého Schweitzera“ – dr. Vlasty Káhalové-Lottiové, která působila v Bagdádu v letech 1925–1933 a na jejíž podnět se do Iráku přihlásil.

Předsednictvo Společnosti česko-arabské děkuje profesorovi Slípkovi za jeho aktivní činnost. Přeje mu do dalších let hodně úspěchů v jeho vědecké i pedagogické práci a pevně zdraví. Zároveň mu přeje, aby jeho biografie o dr. Vlastě Káhalové vyšla též v arabštině.

**předsednictvo
Společnosti česko-arabské**

K sedmdesátinám zakladatele Lyry Pragensis, pana Milana Friedla

Milan Friedl se narodil 13. března 1931. Jeho postupně narůstající zájem o kulturu vycházel z rodinného prostředí a dětských her a pokračoval během studia na gymnáziu. Logickým pokračováním bylo studium na dramatickém oddělení konzervatoře a na Divadelní fakultě Akademie múzických umění. Významný vliv měl i neustálý kontakt s vynikajícími pedagogy a nadanými spolužáky. Po ukončení studia (1950) přichází spolupráce s Ústředním loutkovým divadlem, spolupráce s rozhlasem a televizí – zde si připomeňme moderování televizních přenosů hudby z repíria – a společně s dr. Kutinou příprava literárních pořadů.

Téměř životním předělem jubilanta bylo datum 31. května 1967, založení komorního sdružení pro hudbu, poesii a výtvarné umění, Lyry Pragensis. Ustavující schůze pětaticeti kulturních činitelů se stala základním kamenem rozsáhlé kulturní činnosti rozvíjející se pod vedením umělecké rady za předsednictví pana Friedla. Po začátku daném třemi cykly (Nedělní matiné, Drahé kamení českých legend a kronik, Poklady světové kultury) následovala nekonečná řada pořadů a vydávání bibliofilů a grafických listů. Tato činnost byla sjata se Státním divadelním studiem, později s hudebním vydavatelstvím Suprafon, s Divadlem hudby, aby nakonec vyústila v Nadaci Lyry Pragensis. Vysokého ocenění se vydavatelství

několikrát dostalo v soutěži Nejkrásnější kniha roku a v mezinárodní soutěži v Lipsku.

Po Společnost přátel Afriky je důležité, že se za vedení pana Friedla Lyra Pragensis ujala i pořádání akcí s africkou tematikou. Jmenujme večery Na březích Nigeru a Benue (1994), Slyším tvé volání – večer africké poesie (1996), Co si Tivové vyprávějí (1999) a Z jorubského Olympu (2000). Jubilant nejenom pořady zajistil po organizační stránce, ale i sám přednášel a zajistil účast známých pražských herců – Táni Fischerové, Niny Jiránkové, Libuše Švormové, Otakara Brouska, Petra Štěpánka a Bohumila Švarce. Oslovil též výtvarníky Josefa Dudka, Petra Melana a Marinu Richterovou, kteří pro pořady ztvárnili hledané grafické lístky. Nesmíme zapomenout ani na pořad radia Collegium – rozhovor o cestách za nigerským uměním na řece Benue (1994).

Pan Friedl si získal velkou zásluhu na tom, že se africká kultura dostala k návštěvníkům večerů a k posluchačům, pro něž byly pořady doslova objevením nového světa.

Děkujeme panu Friedlovi za dlouholetou spolupráci, přejeme mu mnoho dalších úspěchů a těšíme se, že svou účastí ještě mnohokrát obohatí činnost Společnosti přátel Afriky.

**předsednictvo
Společnosti přátel Afriky**

Nové knihy o Africe

Luděk Fiala:
Pohádky z Afriky.
Knížní klub

Na počátku roku 2001 vydal Knížní klub knihu Ludka Fialy Pohádky z Afriky. Pohádkové příběhy z horké Afriky jsou napsány

s humorem a dětem přibližují život v horké Africe. Dětem však tyto pohádky nepřinášejí jen zábavu, ale i poučení. Seznámí se zde s neznámými rostlinami a poznají život lidí z jiného kontinentu. Vyprávění o afrických domorodcích je doprovázeno ilustracemi Edity Plickové. (cena 169,- Kč)

Vlastimil Marek:
Tajné dějiny hudby.

V květnu se na pultech knihkupectví objevila kniha Vlastimila Marka Tajné dějiny hudby. Ve své knize autor přibližuje českému čtenáři

různé hudební kultury. Jednu kapitolu autor věnoval i Africe. Vlastimil Marek v této stručné kapitole nesoustředil pozornost na tradiční hudební nástroje Afriky, ale věnuje se výkladu funkce hudby, kterou zaujímá v životě Afričanů. (cena 199,- Kč)

Dobré dílo českých rukou.
Sdružení Kontinenty

Sdružení Kontinenty vydalo společně s nakladatelstvím Dar Ibn Rushd sborník s názvem Dobré dílo českých rukou. Na více než 150 stranách se čtenář dozví o působení Čechů v Indii, Austrálii, Africe, Číně aj. O Češích v Africe se zmiňují příspěvky V. Šerého Historie působení českých lékařů v rozvojových zemích a vývoj české tropické medicíny, Z. Kulkala Čeští geologové v mimoevropském světě, J. Jeníka Účast českých botaniků na výzkumu exotických biomů, R. Hoffmaisterové aj. Dob-

rého Přežije tassilská populace Cupressus dupreziana?, J. Vraného Význam honorárních konzulátů zastupujících obchodní a hospodářské zájmy Československa v meziválečném období v rozvojových zemích (zvláště v jižní a východní Africe), J. Machotková Přehled dodávek velkých celků vyrobených v a. s. Vítkovice, resp. ve Vítkovických železárnách ve 20. století, P. a M. Baladínských Referát o Chjopelo Project Tanzanie 1991–1994, L. Hallerové Čeští protestantští misionáři, O. Friče Z mé misijní práce v Kamerunu, Páter Zdeněk Čížkovský, OMI – Jižní Afrika (materiál MZV ČR). (cena neuvedena)

Kouzelný strom

Oldřich Kašpar a Eva Mánková,
Kouzelný strom. Mýty, legendy,
pohádky a humorky Latinské Ameriky
a karibské oblasti.
Agro, Praha 2001, ISBN 80-7203-327-1.
Doporučená cena 398,-Kč.

V červnu letošního roku vydalo nakladatelství Argo další publikaci v řadě mýtů světa.

Tentokrát to byl soubor mýtů, legend, pohádek a humorek z oblasti Latinské Ameriky a Karibiku vkusně doplněný linoryty Anny Lískovcové.

V mýtech z oblasti Karibiku a Brazílie se výrazně projevuje africký prvek. Příchodem Afričanů (především z oblasti Konga a Nigérie) se latinskoamerické a karibské pohádky obohatily o nový rozměr. Do textu byla zapo-

jena i hudba a zpěv. Afričané a běloši nebyli však jedinými, kdo ovlivnil karibský folklór. Významnou měrou přispěli i Číňané (migrace v druhé polovině 19. století).

Kniha s názvem „Kouzelný strom“ je rozdělena do pěti částí. První část Mýty, legendy a pověsti zahrnuje vedle vyprávění afrokaribských, mestických, mulatských a kreolských i několik textů indiánských, které však neprokazují předkolumbovský původ. Druhá část zahrnující „kouzelné pohádky“ ukazuje českému čtenáři tematickou mnohotvárnost latinskoamerického a karibského pohádkového re-

pertoáru. Ve třetí části nalezneme pohádky o zvířatech a bajky, z nichž mnohé jsou indiánského původu. Čtvrtá část je věnována lidovým vyprávěním a humorkám. Tyto texty vyprávějí příběhy, které se mohly odehrávat v minulosti. Poslední část je věnována afrokaribským humorkám o černoších, Mexičanech, Číňanech a jiných.

Lidová vyprávění zařazená do této publikace jsou plná laskavého humoru a český čtenář zde nalezne odpovědi na nejrůznější otázky, jako např.: Proč mají černoši rozpláclé nosy či proč mají ženy studené zadky.

Proč mají černoši rozpláclé nosy

Afrokaribská etiologická pověst z Kuby

O tom se hodně povídá: jedni tvrdí, že nahněvaný Bůh rozbil černošům nosy pěstí, a jiní, že to byla koule z bláta vržená jeho rukou, která je tak zformovala. Ale pravda je úplně jiná.

Stalo se to před dávnými a dávnými časy. Tehdy ještě lidé chodili bez nosů, a tak jim Bůh poslal dvě lodi vrchovatě naložené tímto žádaným zbožím. Běloši drželi dnem i nocí hlídky na pobřeží, a když lodi připluly, byli na palubě první. Hned si vybrali ty nejlepší a nejhezčí nosy a ostatní v tom zmatku a tlačení rozházeli po podlaze a rozšlapali je. Když konečně doběhli černoši, zůstaly jim jenom nosy pomačkané, pošlapané a rozbité.

A od těch dob mají černoši rozpláclé nosy.

Proč mají ženy studený zadek

Africká etiologická pověst z Kuby

Před dávnými a dávnými časy, kdy ještě vůbec nebyla země a všude se rozlévala jenom voda, plavil se praotec Adam se svou ženou Evou v loďce. Pluli celé dny a noci, protože nikde v dohledu nebyl ani kousek pevné země. A tak se nakonec stalo, že to člun po tak dlouhé plavbě nevydržel. Vypadlo prkno ze dna a trhlinou, která se objevila, se dovnitř začala proudem valit voda.

Co teď? Adam se dlouho nerozmýšlel, popadl Evu a usadil ji jako zátku do té díry. A tak chudák Eva strávila řadu dní a nocí s holou zadnicí naplň v člunu, naplň pod vodou. A protože voda byla opravu chladná, promrzly jí hýždě tak, že dodnes mají všechny ženy studené zadky, a to proto, že Adam kdysi použil své ženy namísto ucpávky do člunu.

PhDr. Jana Jiroušková

Mezinárodní politika 8/2001 Ústav mezinárodních vztahů, Praha

Zájemcům o problematiku Afriky doporučujeme odborný měsíčník *Mezinárodní politika* č. 8/2001, který vydává Ústav mezinárodních vztahů. Čtenáři zde mj. nalezou články:

- Jiří Hlaváček: Environmentální výzvy pro Afriku
- Luboš Kropáček: Africká sociální skutečnost a dějiny
- Jan Vraný: Postavení Afriky v globalizujícím se světě

- red -

Společnost česko-arabská a Společnost přátel Afriky rozhodně odsuzují terorismus

S hlubokou účastí a rozhořčením odsuzujeme teroristické útoky proti Spojeným státům americkým, při nichž umírali nevinní lidé přicházející do práce, cestující v letadle a lidé, kteří ohroženým přispěchali na pomoc.

Rozhodně odsuzujeme terorismus ve všech jeho podobách, zejména jako prostředek „komunikace“ v mezinárodních vztazích. Vyjadřujeme přesvědčení, že v boji s terorismem nelze zvítězit zbraněmi. Domníváme se, že je nezbytné společně a trpělivě odstraňovat sociální, politické, hospodářské a kulturní příčiny a zdroje terorismu, a to na principech mírového soužití a spolupráce. Považujeme za nezbytné trvale rozvíjet vzájemné poznávání, toleranci, dialog a úctu k různosti.

Vyjadřujeme svou účast se všemi trpícími. Budeme i nadále bojovat proti strachu, xenofobii a nedůvěře mezi lidmi různých národností, mezi zeměmi a kulturami, aby v budoucnu nedocházelo k podobným neštěstím.

Budeme přispívat k tomu, aby byl odstraňován pocit beznaděje některých skupin (zejména u frustrované a snadno manipulovatelné mládeže) či národů, který může být snadno zneužit k agresivnímu jednání mezi lidmi a terorismu na mezinárodní úrovni. Domníváme se, že „odveta“ tento jev nemůže vyřešit ani odstranit. Přispěje snad na jedné straně k uklidnění jedné skupiny obyvatel naší planety, ale na druhé (krizovější) straně povede k dalšímu prohlubování nejistoty. Vojenské zásahy postihují tisíce nevinných lidí a působí humanitární a ekologické katastrofy, ale podstatu problému neřeší.

Redakční rada

Omluva

Redakční rada se omlouvá čtenářům bulletinu,
předsedovi SPA dr. Vladimíru Klímovi, CSc. a 1. místopředsedkyni SPA
ing. Marii Hruškové za chyby ve složení předsednictva SPA,
otištěné v Bulletinu č. 2/2001.
Správně mělo být: předseda SPA PhDr. Vladimír Klíma, CSc.,
1. místopředsedkyně ing. Marie Hrušková.

Bulletin Společnosti přátel Afriky a Společnosti česko-arabské

č. 3 – říjen 2001, 9. ročník. Uzávěrka tohoto čísla byla 10. 9. 2001

Redakční rada: PhDr. JAROSLAV BUREŠ, CSc., Ak. sochař JIŘÍ ČERNOCH,
Doc. PhDr. EDUARD GOMBÁR, CSc., Mgr. MIROSLAV HOUSKA,
PhDr. JOSEF POLÁČEK, CSc., Doc. Ing. DANA ŠTEMBERGOVÁ, CSc.
PhDr. MARCELA PALÍŠKOVÁ, PAVLÍNA OČENÁŠKOVÁ

Návrh obálky: VLADIMÍR PECHAR
Uspořádala: Ing. MARIE HRUŠKOVÁ
Výroba: ESKIRA

Kontaktní adresa: **Jerevanská 7, 100 00 Praha 10, tel. (02) 71 73 12 59**

Společnost přátel Afriky – *webová stránka:* **spa.africaonline.cz**

– *e-mail:* **spa@africaonline.cz**

Společnost česko-arabská – *e-mail:* **czarabsoc@email.cz**